

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนดของจังหวัด
อุดรธานี

สิริลักษณ์ อู่เจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2548

ISBN 974-502-640-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สิริลักษณ์ อู่เจริญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาครูป)
..... กรรมการ
(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาครูป)
..... กรรมการ
(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ประสพกิตติคุณ)
..... กรรมการ
(ดร.ฉันทนา จันทวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
วันที่ ...15... เดือน ...พฤษภาคม... พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี ด้วยความกรุณา เมตตา ดูแลเอาใจใส่และ
ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำและแนวทางการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขอย่างละเอียดจาก
ผศ.ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.มนีรัตน์ ภาณุรูป และ
ดร.สมโภชน์ อเนกสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์
ทั้งสามท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ตรวจสอบความตรงและให้คำแนะนำ
ในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีความครอบคลุมและสมบูรณ์ถูกต้องรวมทั้ง
ขอขอบคุณบิดาที่มีทารกที่คลอดก่อนกำหนด ของจังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์และร่วมมือ
เป็นอย่างดีในการเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ดารารพร คงจา ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
อุดรธานี ขอขอบคุณ คุณสุมัทนา แก้วมา คุณกฤษณา ทรัพย์ศิริโสภา ที่ให้ความช่วยเหลือใน
การวิเคราะห์ข้อมูล และอาจารย์พยาบาลทุกท่าน ที่ได้ให้เวลา ให้โอกาส ให้การสนับสนุน
ให้กำลังใจและให้การช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณแสงเดือน โอทาน คุณกรรณิการ์ ค้างมั่ง คุณดวงดาว กาศพันธ์
และคุณสิริรัตน์ ศรีสุทธิพันธ์พร ที่คอยให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ ความรักและกำลังใจครั้งยิ่งใหญ่ ที่ได้รับจาก
คุณประทีป อู่เจริญ และเด็กหญิงปริยากร อู่เจริญ ที่คอยให้กำลังใจความหวังใจ ความเอื้อ
อาทรและช่วยเหลือเป็นพลังผลักดัน สนับสนุนให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

สิริลักษณ์ อู่เจริญ

43911628: สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ: คลอดก่อนกำหนด/ การมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารก/ ความวิตกกังวล

การสนับสนุนทางสังคม

สิริลักษณ์ อยู่เจริญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนดของจังหวัดอุดรธานี (FACTORS INFLUENCING FATHER'S PARTICIPATION IN PRE-TERM INFANT CARE OF UDONTHANI) อาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์: จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D., มณีรัตน์ ภาณุรูป, ปช.ด., สมโภชน์ อนนกุลสุข, กศ.ด. 101 หน้า. ปี พ. ศ. 2548. ISBN 974-502-640-9

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนดในจังหวัดอุดรธานี และการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นบิดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนดอายุ 2-6 เดือน จำนวน 100 คน ที่พาบุตรมารับบริการที่คลินิกสุขภาพเด็กดี ณ โรงพยาบาลในจังหวัดอุดรธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความวิตกกังวลของบิดา ค่านิยมในการเลี้ยงดูทารก การรับรู้สภาพทารก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก การสนับสนุนทางสังคม ความผูกพันระหว่างบิดาทารก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่าบิดาที่มีทารกที่คลอดก่อนกำหนดโดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูทารกในทุกด้านอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การสนับสนุนทางสังคม ความวิตกกังวล และการรับรู้สภาพของทารกของบิดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด สามารถร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนดได้ร้อยละ 38 ดังนั้นในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกคลอดก่อนกำหนด จึงควรพิจารณาส่งเสริมปัจจัยหลักทั้ง 3 ดังกล่าว

43911628: MAJOR: FAMILY NURSING; M.N.S. (FAMILY NURSING)

KEYWORDS: PRE-TERM INFANTS/ FATHER'S PARTICIPATION IN PRE-TERM
INFANT CARE/ ANXIETY/ SOCIAL SUPPORT

SIRILAK OUICHAREON: FACTORS INFLUENCING FATHER'S
PARTICIPATION IN PRE-TERM INFANT CARE OF UDONTHANI. THESIS
ADVISORS: CHINTANA WACHARASIN, Ph.D., MANEERAT PHAKTOOP, Ph.D.,
SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D. 101 P. 2005. ISBN 974-502-640-9

This survey research was aimed to study factors influencing father's participation in pre-term infant care at Udonthani. The sample was 100 fathers of pre-term infants attending well-baby clinic at hospital of Udonthani Province. A the sample consist of 100 father who had pre-term infants aged between 2 to 6 months old. The measurements used in this study were questionnaires to measure variables including father's anxiety, child rearing value, perception of preterm infant characteristic, knowledge about preterm infant, social support, and father-infant attachment. The data were analyzed using frequency, percentages, standard deviation, and Multiple Regression.

The result showed that most of the fathers of pre-term infants had the participation scores at the high level. The factors that significantly influenced father's participation in pre-term infant care at level of $p\text{-value} < .05$ were social support of the fathers, anxiety of the fathers, and the fathers' perception of pre-term infant Characteristics, and all the variables accounted 38% of variance.

The finding suggested that the father's social support, anxiety, and perception of preterm infant characteristics were the significant variables that nurses should concern and manipulate when establishing an intervention to efficiently promote the father's participation in preterm infant care.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
แนวคิดในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ทารกคลอดก่อนกำหนด	8
ปัญหาทารกคลอดก่อนกำหนด	9
ผลกระทบของทารกที่คลอดก่อนกำหนดต่อบิดาและทารก.....	13
การมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนด	15
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนด	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	25
ประชากรเป้าหมาย	25
กลุ่มตัวอย่าง.....	25
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	34
4 ผลการวิจัย	36
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบิดาและมารดาที่มีทารกที่คลอดก่อนกำหนด.....	36
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนด .	44
ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความวิตกกังวลของบิดา การสนับสนุนทางสังคม ความผูกพันระหว่างบิดาทารก การรับรู้สภาพทารกของ บิดา ค่านิยมของบิดาในการเลี้ยงดูทารก ความรู้ความเข้าใจของบิดาเกี่ยวกับ พฤติกรรมของทารก และการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่คลอด ก่อนกำหนด	45
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนายการมีส่วนร่วมของบิดาในการ เลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนด.....	47
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	49
สรุปผลการวิจัย.....	49
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะข้อมูลพื้นฐานและการเปรียบเทียบความ แตกต่างของคะแนนเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ	84
ภาคผนวก ค การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น.....	97
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย	101

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของบิดา และมารดาจำแนกตามลักษณะข้อมูลพื้นฐาน ($n = 100$).....	37
2 จำนวนและร้อยละของทารกจำแนกตามลักษณะข้อมูลพื้นฐาน ($n = 100$)	41
3 แสดงร้อยละของการได้รับอาหารของทารกและอายุของทารก.....	44
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารกที่ คลอดก่อนกำหนด รายด้านและโดยรวม ($n = 100$).....	45
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ความวิตกกังวลของบิดา การสนับสนุนทางสังคม ความผูกพันระหว่างบิดาทารก การรับรู้สภาพทารกของบิดา ค่านิยมของบิดาในการเลี้ยงดูทารก ความรู้ความเข้าใจ ของบิดาเกี่ยวกับพฤติกรรมของทารก และการมีส่วนร่วมของบิดาในการเลี้ยงดูทารก ที่คลอดก่อนกำหนด	46
6 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ที่ใช้พยากรณ์การมีส่วนร่วมของบิดา ในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนดรูปแบบที่ 1	47
7 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ที่ใช้พยากรณ์การมีส่วนร่วมของบิดา ในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนดรูปแบบที่ 2	48
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความวิตกกังวลของบิดาในการมีส่วนร่วม ในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนด	85
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสนับสนุนทางสังคมของบิดาที่มีทารก คลอดก่อนกำหนด.....	86
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความผูกพันระหว่างบิดาและทารก	89
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของทารก ที่คลอดก่อนกำหนด	90
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบิดา ในการเลี้ยงดูทารกที่คลอดก่อนกำหนด	93
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้สภาพทารกที่คลอดก่อนกำหนดของ บิดา.....	95
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมในการเลี้ยงดูทารกของบิดา	96

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	7
---	-------------------------------------	---

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University